

Sygn. akt I C 1048/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 stycznia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSR (del.) Rafał Wagner**

Protokolant: sekr. sądowy Aneta Wesółkowska

po rozpoznaniu w dniu 16 stycznia 2014 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa **S. M.**

przeciwko **Skarbowi Państwa – Prezydentowi (...)W.**

o zapłatę kwoty 100.000 zł

I. oddala powództwo;

II. zasądza od S. M. na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 3.600 (trzy tysiące sześćset) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt I C 1048/13

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym dnia 13 września 2013 r. S. M. wniósł o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa – Prezydenta (...) W. na jego rzecz kwoty 100.000 zł, a także zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód wskazał, że jest spadkobiercą właściciela nieruchomości położonej w W. przy ul. (...). W dniu 23 października 1947 r. poprzednik prawny powoda – H. M., wraz z ówczesnym współwłaścicielem nieruchomości M. K., jako współwłaściciel nieruchomości złożył wniosek o przyznanie prawa własności czasowej do gruntu ww. nieruchomości. Prezydium Rady Narodowej (...) W. decyzją z dnia 29 stycznia 1952 r. odmówiło przyznania własności czasowej. Następnie Samorządowe Kolegium Odwoławcze w W. decyzją z dnia 28 listopada 2007 r. w sprawie (...) stwierdziło nieważność w/w orzeczenia administracyjnego z dnia 29 stycznia 1952 r. o odmowie przyznania prawa własności czasowej (użytkowania wieczystego) do przedmiotowej nieruchomości. Po ponownym rozpatrzeniu wniosku H. M. i M. K. z 1947 r., Prezydent (...)W., decyzją nr (...) z dnia 31 października 2008 r. orzekł o ustanowieniu na 99 lat prawa użytkowania wieczystego do części nieruchomości.

Powód upatruje się szkody w decyzjach Naczelnika Dzielnicy W.-M., wydanych w latach 1976-1990, w przedmiocie sprzedaży 8 lokali mieszkalnych w budynku położonym przy ul. (...) w W., ujawniającej się nieważnością do majątku powoda połowy wartości jaką mają sprzedane lokale wraz z gruntem.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa, zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu strona pozwana wskazała, że decyzje o sprzedaży lokali nie stanowią samoistnego źródła szkody polegającej na tym, że do majątku powoda nie weszły wartości, jaką uosabiają sprzedane lokale. Ponadto, zdaniem pozwanego, powód nie wykazał, aby na skutek wadliwych decyzji poniósł szkodę, a kwota dochodzonego roszczenia nie została przez powoda udowodniona co do wysokości. W konsekwencji zaś braku wykazania szkody, nie została także wykazana przesłanka związku przyczynowego pomiędzy określonymi decyzjami administracyjnymi a szkodą. Pozwany podniósł również zarzut przedawnienia roszczenia w oparciu o art. 160 § 6 k.p.a.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Współwłaścicielem nieruchomości (...) położonej przy ul. (...), oznaczonej jako działka gruntu o numerze 116 z obrębem (...) o obszarze 260 m⁽²⁾, dla której Sąd Rejonowy dla Warszawy Mokotowa w Warszawie, VII Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą pod numerem KW (...) oraz budynku posadowionego na przedmiotowym gruncie był H. M. (k. 4).

H. M. zmarł dnia 2 lutego 1970 r. Spadek po nim na podstawie ustawy nabyli żona J. M. i syn S. M. po 1/2 części spadku każde z nich (postanowienie – k. 151).

J. M. zmarła dnia 26 września 1973 r. Spadek po niej na podstawie ustawy nabył syn S. M. w całości (postanowienie – k. 150).

W dniu 23 października 1947 r. H. M. jako współwłaściciel nieruchomości, wraz z ówczesnym współwłaścicielem M. K., złożył wniosek o przyznanie prawa własności czasowej do nieruchomości położonej przy ul. (...) w W.. Decyzją administracyjną z dnia 29 stycznia 1952 r. Prezydium Rady Narodowej w (...) W. po rozpatrzeniu wniosku odmówiło współwłaścicielom prawa własności czasowej do gruntu nieruchomości (...), położonej przy ul. (...) (decyzja administracyjna – k. 149).

Lokal mieszkalny nr (...) w budynku położonym przy ul. (...) w W. został sprzedany na podstawie decyzji Naczelnika Dzielnicy W.-M. nr (...) z dnia 4 marca 1976 r. Decyzją z dnia 12 grudnia 2011 r. (KOC/415/Go/11) Samorządowe Kolegium Odwoławcze w W., na podstawie art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. oraz art. 156 § 2 k.p.a. stwierdziło wydanie z naruszeniem prawa decyzji z 4 marca 1976 r., bez stwierdzania jej nieważności z powodu wywołania nieodwracalnych skutków prawnych (k. 115).

Decyzją Naczelnika Dzielnicy W.-M., znak (...)(...) z dnia 21 marca 1975 r. oddano w użytkowanie wieczyste część gruntu przynależną do lokalu nr (...) w budynku położonym przy ul. (...) w W.. Samorządowe Kolegium Odwoławcze w W. decyzją z dnia 12 grudnia 2011 r. (KOC/420/Go/11), na podstawie art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. oraz art. 156 § 2 k.p.a. stwierdziło wydanie z naruszeniem prawa decyzji z 21 marca 1975 r., bez stwierdzania jej nieważności z powodu wywołania nieodwracalnych skutków prawnych (k. 119).

Lokal mieszkalny nr (...) w budynku położonym przy ul. (...) w W., został sprzedany na podstawie decyzji Naczelnika Dzielnicy W.-M. z dnia 9 lutego 1982 r. nr 159/82 ozn. (...)(...) (...). Decyzją z dnia 24 października 2011 r. (KOC/423/Go/11) Samorządowe Kolegium Odwoławcze w W., na podstawie art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. oraz art. 156 § 2 k.p.a. stwierdziło wydanie z naruszeniem prawa decyzji z 9 lutego 1982 r., bez stwierdzania jej nieważności z powodu wywołania nieodwracalnych skutków prawnych (k. 123).

Lokal mieszkalny nr (...) w budynku położonym przy ul. (...) w W., został sprzedany na podstawie decyzji Kierownika (...) z dnia 19 grudnia 1989 r. nr (...). Decyzją z dnia 24 października 2011 r. (KOC/424/Go/11) Samorządowe Kolegium Odwoławcze w W., na podstawie art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. oraz art. 156 § 2 k.p.a. stwierdziło wydanie z naruszeniem prawa decyzji z 19 grudnia 1989 r., bez stwierdzania jej nieważności z powodu wywołania nieodwracalnych skutków prawnych (k. 127).

Lokal mieszkalny nr (...) w budynku położonym przy ul. (...) w W., został sprzedany na podstawie decyzji Naczelnika Dzielnicy W.-M. z dnia 5 stycznia 1976 r. nr(...) ozn. (...).GM. (...). Decyzją z dnia 24 października 2011 r. (KOC/425/

Go/11) Samorządowe Kolegium Odwoławcze w W., na podstawie art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. oraz art. 156 § 2 k.p.a. stwierdziło wydanie z naruszeniem prawa decyzji z 5 stycznia 1976 r., bez stwierdzania jej nieważności z powodu wywołania nieodwracalnych skutków prawnych (k. 131).

Lokal mieszkalny nr (...) w budynku położonym przy ul. (...) w W., został sprzedany na podstawie decyzji Naczelnika Dzielnicy W.-M. z dnia 14 października 1978 r. nr 715/78. Decyzją z dnia 19 października 2011 r. (KOC/426/Go/11) Samorządowe Kolegium Odwoławcze w W., na podstawie art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. oraz art. 156 § 2 k.p.a. stwierdziło wydanie z naruszeniem prawa decyzji z 14 października 1978 r., bez stwierdzania jej nieważności z powodu wywołania nieodwracalnych skutków prawnych (k. 135).

Lokal mieszkalny nr (...) w budynku położonym przy ul. (...) w W., został sprzedany na podstawie decyzji Naczelnika Dzielnicy W.-M. z dnia 17 maja 1977 r. nr 349/77. Decyzją z dnia 19 października 2011 r. (KOC/427/Go/11) Samorządowe Kolegium Odwoławcze w W., na podstawie art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. oraz art. 156 § 2 k.p.a. stwierdziło wydanie z naruszeniem prawa decyzji z 17 maja 1977 r., bez stwierdzania jej nieważności z powodu wywołania nieodwracalnych skutków prawnych (k. 139).

Lokal mieszkalny nr (...) w budynku położonym przy ul. (...) w W., został sprzedany na podstawie decyzji Naczelnika Dzielnicy W.-M. z dnia 14 września 1989 r. nr (...). Decyzją z dnia 19 października 2011 r. (KOC/428/Go/11) Samorządowe Kolegium Odwoławcze w W., na podstawie art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. oraz art. 156 § 2 k.p.a. stwierdziło wydanie z naruszeniem prawa decyzji z 14 września 1989 r., bez stwierdzania jej nieważności z powodu wywołania nieodwracalnych skutków prawnych (k. 143).

Przedmiotowy grunt z dniem 27 maja 1990 r. stał się własnością D. Gminy M., co potwierdził Wojewoda (...) decyzją nr (...) z dnia 6 czerwca 1991 r. oraz Wojewoda (...) decyzją nr (...) z dnia 23 kwietnia 1999 r. (k. 4v)

Na podstawie art. 36 ust. 1 Ustawy z dnia 25 marca 1994 r. o ustroju miasta W. niniejszy grunt stał się własnością Gminy W.(...), a następnie na podstawie art. 20 ww. ustawy przedmiotowa nieruchomości stała się własnością Miasta S. W. (k. 4v).

Decyzją z dnia 28 listopada 2007 r. Samorządowe Kolegium Odwoławcze w W. (KOC/881/Go/07) stwierdziło nieważność orzeczenia administracyjnego z 1952 r. o odmowie przyznania własności czasowej (k. 17).

Wobec wydania decyzji stwierdzającej nieważność orzeczenia administracyjnego z dnia 29 stycznia 1952 r. Prezydent (...) W. ponownie rozpoznał sprawę z wniosku H. M. i M. K. z dnia 23 października 1947 r. Decyzją nr (...) z dnia 31 października 2008 r. orzekł o ustanowieniu na 99 lat prawa użytkowania wieczystego do udziału wynoszącego 0,4200 części gruntu o powierzchni 260 m⁽²⁾, ozn. jako działka (...) opisana w (...) nr (...), położonego przy ul. (...) na rzecz S. M. w udziale 0,2100 części oraz na rzecz K. B. w udziale 0,2100. Ponadto, ustanowiono na 99 lat prawo użytkowania wieczystego gruntu o powierzchni 412 m⁽²⁾, oznaczonego jako działka ewidencyjna nr (...) w obrębie (...), uregulowanego w księdze wieczystej KW nr (...) położonego przy ul. (...) na rzecz S. M. w udziale ⁽¹⁾/2 części oraz K. B. w udziale ⁽¹⁾/2. Tą samą decyzją odmówiono powodom ustanowienia prawa użytkowania wieczystego do udziału wynoszącego 0,5800 części gruntu ozn. jako działka (...) o powierzchni 260 m⁽²⁾ przy ul. (...), oddanego właścicielom lokali mieszkalnych oznaczonych: nr 1, 2, 3, 4, 6, 9, 11 i 12 (k. 10).

W dniu 2 marca 2009 r. Miasto S. W. – Zakład (...) przekazał S. M. i K. B. protokołem zarząd i administrację niesprzedaną częścią budynku mieszkalnego (bez ośmiu, ww. mieszkań) (k. 152).

W dniach 19 i 24 października 2011 r. zostało wydanych przez SKO w W. sześć decyzji administracyjnych, dotyczących mieszkań nr (...). Dnia 12 grudnia 2011 r. SKO wydało kolejne dwie decyzje, dotyczące lokali nr (...). W każdej z tych decyzji Samorządowe Kolegium Odwoławcze orzekło, iż decyzje na podstawie których doszło do sprzedaży mieszkań przez Skarb Państwa są wydane z naruszeniem prawa, jednakże, z uwagi na nastąpienie nieodwracalnych skutków prawnych nie jest możliwe stwierdzenie ich nieważności (k. 115 – 146).

Powyższy stan faktyczny został przez Sąd ustalony przede wszystkim na podstawie niekwestionowanych co do autentyczności dowodów z dokumentów złożonych do akt niniejszej sprawy. Dowody z dokumentów w postaci decyzji administracyjnych oraz orzeczeń sądów, korzystając z materialnej mocy dowodowej wynikającej z treści art. 244 k.p.c., stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności podkreślić należy, iż w przedmiotowej sprawie zastosowanie znajduje przepis art. 160 § 1, § 2 i § 6 k.p.a. Zgodnie bowiem z art. 5 ustawy z dnia 2004 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz niektórych ustaw (Dz. U. Nr 162, poz. 1692) wprowadzającej nowe regulacje dotyczące odpowiedzialności za szkody wyrządzone w związku z wykonywaniem władzy publicznej, zmiany nią wprowadzone nie mają zastosowania do zdarzeń i stanów prawnych powstałych przed wejściem w życie ustawy. Jak wypowiedział się zaś Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 31 marca 2011 r. (sygn. akt III CZP 112/10, LEX nr 751460) do roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej ostateczną decyzją administracyjną wydaną przed dniem 1 września 2004 r., której nieważność lub wydanie z naruszeniem art. 156 § 1 k.p.a. stwierdzono zarówno przed, jak i po tym dniu, ma zastosowanie art. 160 § 1, 2, 3 i 6 k.p.a. Jeżeli ostateczna wadliwa decyzja administracyjna została wydana przed dniem wejścia w życie Konstytucji, odszkodowanie przysługujące na podstawie art. 160 § 1 k.p.a. nie obejmuje korzyści utraconych wskutek jej wydania, choćby ich utrata nastąpiła po wejściu w życie Konstytucji.

Powód domagając się zapłaty odszkodowania wskazał, że zdarzeniem, z którego wynika szkoda są decyzje o sprzedaży lokali, a ich wadliwość wynika z decyzji nadzorczych wydanych w latach 1976-1990. Szkodą zaś, jest nieważność do majątku powoda połowy wartości jaką mają sprzedane lokale wraz z gruntem. Gdyby te decyzje nie zapadły, wniosek w trybie art. 7 dekretu (...) przy ponownym rozpoznaniu byłby w całości uwzględniony.

W ocenie Sądu stanowisko to jest nieuzasadnione, a źródłem szkody w postaci niemożności uzyskania wieczystego użytkownika i praw do budynku na tych częściach nieruchomości, które ostatecznie zostały objęte umowami sprzedaży nie są decyzje o sprzedaży lokali (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2013 r., I CSK 637/12). Utratę własności budynku i niezyskanie prawa własności czasowej do gruntu spowodowała decyzja z dnia 29 stycznia 1952 r. Jej uprawomocnienie czyniło Skarb Państwa uprawnionym do wykonywania przysługującego mu prawa własności, w tym do rozporządzenia rzeczą, do czego dochodziło przy kolejnych sprzedażach lokali. Decyzje dotyczące sprzedaży lokali stanowią jedynie konsekwencję decyzji z 29 stycznia 1952 r. Gdyby osobom uprawnionym przyznano w 1952 r. prawo własności czasowej nie doszłoby do sprzedaży lokali. Natomiast, gdyby istniały w 1952 r. uzasadnione podstawy prawne do odmowy przyznania własności czasowej, nie byłoby podstaw do podważenia decyzji o odmowie przyznania prawa własności czasowej, a w konsekwencji podstaw do żądania odszkodowania przez powodów w związku ze sprzedażą lokali.

Zatem stwierdzić należy, że źródłem szkody wyrażającej się w niemożności uzyskania prawa do tej części nieruchomości, która w związku z decyzjami o sprzedaży lokali została sprzedana osobom trzecim jest odmowa przyznania prawa własności czasowej (wyrok Sądu Najwyższego z 27 listopada 2002 r., I CKN 1215/00). Przyczyną sprawczą jest wyłącznie wadliwa decyzja z 1952 r. (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 17 maja 2011 r., I ACa 786/10).

Dodatkowo wskazać należy, że brak jest podstaw do uwzględnienia powództwa przy przyjęciu, że źródłem szkody są decyzje sprzedażowe lokali mieszkalnych nr (...) w latach 1976 – 1990. W zakresie szkody związanej z ich sprzedażą pozwany skutecznie podniósł zarzut przedawnienia. Zgodnie z art. 160 § 6 k.p.a. roszczenie o odszkodowanie przedawnia się z upływem trzech lat od dnia, w którym stała się ostateczna decyzja stwierdzająca nieważność decyzji wydanej z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 albo decyzja, w której organ stwierdził, w myśl art. 158 § 2, że zaskarżona decyzja została wydana z naruszeniem przepisu art. 156 § 1. Roszczenie o naprawienie szkody wynikające z decyzyjnego (administracyjnego) stwierdzenia nieważności decyzji wydanej z naruszeniem art. 156 § 1 k.p.a. przedawnia się zatem z upływem trzech lat od dnia, w którym stała się ostateczna decyzja w przedmiocie takiego stwierdzenia (art. 160 § 6 k.p.a.), bez względu na to, kiedy szkoda powstała (lub się ujawniła). W przedmiotowej sprawie decyzją taką jest decyzja

Samorządowego Kolegium Odwoławczego w W. (KOC/881/Go/07) z dnia 28 listopada 2007 r. W konsekwencji trzyletni termin przedawnienia upływał w 2010 r.

Niezależnie jednak od wskazanej podstawy żądania w pierwszym przypadku byłoby ono przedawnione, a w drugim przypadku zachodziłby brak związku przyczynowego między wskazywaną podstawą a wykazywaną szkodą. Istnienie normalnego związku przyczynowego między działaniem wyrządzającym szkodę a szkodą jest konieczną przesłanką odpowiedzialności odszkodowawczej. Stwierdzenie jej braku jest wystarczające do oddalenia powództwa i przesądzało także o bezzasadności pozwu powoda (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2013 r., V CSK 372/12).

Badanie kwestii odbudowania stanu technicznego budynku nie miało znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, dlatego też, Sąd nie zajmował się rozważaniem tej kwestii.

Sąd miał na uwadze to, że orzecznictwo dotyczące przyznawania odszkodowań w związku z decyzjami administracyjnymi mającymi swoje źródło w dekrete (...) nie jest jednolite. Zatem powód decydując się na wytoczenie powództwa mógł mieć subiektywne przekonanie o zasadności swoich roszczeń.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 i 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. Nr 169, poz. 1417 z późn. zm.) zasądzać od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa koszty zastępstwa procesowego w kwocie 3.600 zł.